

УРЕДБА

II Бр. 24640. — У од 3. августа, 1932. год.,

о трговинским, индустријским и занатским
коморама

На основу §§ 393 и 394 Закона о радњама а по добивеној сагласности Министарског савета прописује се Уредба о трговинским, индустријским и занатским коморама:

Глава прва. Опште одредбе, делокруг и задаци комора

§ 1. — ⁽¹⁾ За заступање, заштиту и унапређење привреде у Краљевини Југославији постоје коморе. Под коморе ће потпадати целокупна трговина, индустрија и занатство. Трговина обухвата и новчарство, угоститељство, поморство, речно бродарство и саобраћајне послове, а индустрија и бродоградњу, рударство и топиоништво.

⁽²⁾ Коморе су јавноправне установе и саветодавна тела државних власти и самоуправних тела по свим питањима која су у вези са привредом и социјалним поретком. Оне су дужне да у своме раду воде рачуна о општим интересима националне привреде на свом подручју као и на подручју целе државе.

⁽³⁾ Коморе имају право да се служе државним грбом Краљевине Југославије у својим натписима, на писменим актима и печатима.

⁽⁴⁾ Пословни је језик комора у земљи државни без изузетка а у саобраћају са иностранством оне могу да се служе и другим језиком.

§ 2. — ⁽¹⁾ Коморе су правна лица, која могу на своје име стицати права својине и на непокретностима, ове оптерећивати и отуђивати. Коморе могу примати на себе обавезе из послова свога делокруга.

⁽²⁾ Коморе управљају својом имовином и руководе својим газдинством по начелима самоуправе.

⁽³⁾ Коморе имају активну и пасивну легитимацију странака у грађанским парницама пред судовима кад се ради о коморском газдинству и могу да подносе пријаве судским и управним властима у циљу заштите привредног поретка.

§ 3. — ⁽¹⁾ Коморе раде према одредбама Закона, као и својих статута и правилника које доносе коморска већа, а које одобравају надлежне власти.

⁽²⁾ Поред задатака, који су коморама поверени по овој Уредби, имаће оне да врше и све друге послове, који су им поверени или им буду поверени појединим законима, уредбама и правилницима.

⁽³⁾ Коморе имају нарочито следеће задатке:

1) да проучавају из сопствене побуде или на тражење државних власти или самоуправних тела сва питања која се односе на привредне гране заступљене у коморама, да прате све појаве привредног живота и да оцене њихово дејство на привреду свог подручја;

2) да по овим питањима подносе надлежним државним властима и самоуправним телима своја мишљења и предлоге;

3) да дају своја мишљења по нацртима закона, уредаба и правилника, који могу бити од значаја по привреду;

4) да прикупљају и обрађују статистичке податке о стању привреде на свом подручју и да их са својим опажањима саопштавају надлежним властима;

5) да воде регистар свих предузећа свога подручја која спадају у привредне гране заступљене у комори;

6) да састављају и воде зборник трговачких обичаја (узанса) свога подручја и да о њима издају уверења;

7) да издају уверења о пореклу робе, легитимације трговачким путницима и друга уверења и потврде коморског делокруга;

8) да оснивају, одржавају и управљају или сарађују на оснивању, одржавању и управљању установа, завода, и изложба за унапређивање привредних грана заступљених у комори и установа за васпитање припадника и подмлатка односних привредних грана, као и привредних предузећа од опште користи;

9) да образују и одржавају сталне избране (обраничке) судове за расправљање спорова привредне природе;

10) да предлажу судије, лаике из редова занатлија, трговаца и индустријалаца за трговачке судове, када они то затраже;

11) да на основу важећих прописа именују ревизоре трговачких књига;

12) да на захтев странака или власти предлажу вештаке и стручна лица за вештачење;

13) да приређују анкете привредника из свога делокруга у циљу проучавања питања привредне природе;

14) да подносе властима претставке и жалбе у циљу заштите привреде;

15) да сарађују са свима привредним и другим коморама и сличним установама у земљи у циљу заштите и унапређивања привреде;

16) да према посебним прописима шаљу своје делегате у сталне или повремене одборе, у комисије, већа или савете и сличне установе које оснивају или сазивају државне власти или самоуправна тела;

17) да подносе Министру трговине и индустрије годишње извештаје о своме раду и привредном стању свога подручја;

18) да врше надзор над радом стручних организација основаних по Закону о радњама у границама своје надлежности.

Глава друга. Састав подручја и седишта комора

§ 4. — ⁽¹⁾ Састав, подручја и седишта комора биће следећи:

1) Трговинска комора у Београду са подручјем које обухвата градове Београд, Земун и Панчево, срезове: Шид, Сремска Митровица,

Рума, Земун и Панчево Дунавске бановине, подручје Дунавске бановине које лежи јужно од Саве и Дунава, срезове: мачвански, поцерски, посавамнавски, посавски, трнавски, и љубићки Дринске бановине; целу Моравску бановину, срезове: јабланички, лесковачки, власотиначки, пчињски, пољанички, масурички и босиљградски Вардарске бановине;

2) Индустијска комора у Београду са подручјем означеним под т. 1;

3) Трговинско-индустијска комора у Загребу са подручјем Савске бановине изузев подручје које потпада према т. 4. под комору у Осијеку;

4) Трговинско-индустијска комора у Осијеку са подручјем које обухвата срезове Савске бановине: Вировитица, Слатина, Доњи Михољац, Валпово, Нашице, Осијек срез и град, Дарувар, Пакрац, Пожега, Ђаково, Винковци, Вуковар, Новска, Нова Градишка, Брод на Сави, Жупања и срезове: Дарда и Батина Скела Дунавске бановине;

5) Трговинско-индустијска комора у Великом Бечкереку са територијом Дунавске бановине северно од Дунава и источно од Тисе изузев срез панчевачки;

6) Трговинско-индустијска комора у Сарајеву са подручјем које обухвата Дринску бановину, изузев срезове: мачвански, поцерски, посавамнавски, посавски, трнавски, и љубићки; на даље срезове: фочански, плеваљски, милешевски, нововарошки и прибојски Зетске бановине; и срезове: коњички и мостарски Приморске бановине;

7) Трговинско-индустијска комора у Бањој Луци са подручјем које обухвата целу Врбаску бановину;

8) Трговинско-индустијска комора у Скопљу са подручјем које обухвата територију Вардарске бановине изузев срезове: јабланички, лесковачки, власотиначки, пчињски, пољанички, масурички и босиљградски;

9) Трговинско-индустијска и занатска комора (зборница) у Љубљани са подручјем Дравске бановине;

10) Трговинско-индустијска и занатска комора у Новом Саду, чије подручје обухвата територију Дунавске бановине северно од Дунава и западно од Тисе, као и ове срезове Дунавске бановине: Илок, Ириг и Стара Пазова;

11) Трговинско-индустијска и занатска комора у Сплиту са подручјем које обухвата целу Приморску бановину, изузев срезове: коњички и мостарски;

12) Трговинско-индустијска и занатска комора у Дубровнику, која обухвата срезове: Дубровник, Бока Которска, Требиње, Љубиње, Гацко, Билеће и Невесиње Зетске бановине;

13) Трговинско-индустијска и занатска комора у Подгорици, за све остале срезове Зетске бановине, који нису споменути у т. 6. и т. 12;

14) Занатска комора у Београду са подручјем које обухвата градове Београд, Земун и Панчево; срезове: Шид, Сремска Митровица, Рума и Земун Дунавске бановине; подручје Дунавске бановине: северно од Дунава а источно од Тисе и јужно од Саве и Дунава, надаље срезове: мачвански, поцерски, посавамнавски, и посавски Дринске бановине као и целу Моравску бановину;

15) Занатска комора у Загребу са подручјем означеним под т. 3.;

16) Занатска комора у Осијеку са подручјем означеним под т. 4.;

17) Занатска комора у Сарајеву са подручјем означеним под т. 6, обухватајући и срезове: трнавски и љубићки;

18) Занатска комора у Бањој Луци са подручјем означеним под т. 7.;

19) Занатска комора у Скопљу са подручјем које обухвата целу Вардарску бановину;

(²) Коморе могу на свом подручју по одобрењу бана оснивати и одржавати своје испоставе (експозитуре) у местима, где се за то укаже потреба. Испоставе морају се основати на основу ове Уредбе у следећим местима:

1) Испостава београдске Трговачке коморе у Нишу;

2) Испостава београдске Занатске коморе у Нишу;

3) Испостава београдске Занатске коморе у Великом Бечкереку;

4) Испостава загребачке Трговинско-индустријске коморе на Сушаку;

(³) Коморе могу изван свога седишта одржавати своја стална заступства.

(⁴) Привредне коморе могу изван свога седишта држати у местима свога подручја где се за то укаже потреба уредовне дане на којима ће се свршавати послови коморског делокруга.

Глава трећа. Припадници комора, њихова права и дужности, дописни и почасни чланови

§ 5. — (¹) Припадници комора јесу сва физичка и правна лица која обављају радњу у смислу одредаба Закона о радњама или се баве једном од других привредних грана наведених у § 394 (¹) Закона о радњама, било да на подручју коморе имају главну радњу или предузеће било подружницу. Комори ће припадати и државна и самоуправна предузећа са подручја коморе.

(²) У погледу припадности капетана и управника бродова поморске пловидбе предвиђе се статутима коморе ближе одредбе.

(³) У случају сумње, да ли извесна врста радња или предузећа потпада под комору, доће Министар трговине и индустрије начелну одлуку по саслушању комора.

§ 6. — (¹) Сваки припадник коморе има права и дужности.

(²) Права су припадника коморе следећа:

1) да имају према одредбама закона и уредаба или статута активно и пасивно изборно право за изборе за коморско веће;

2) да се користе свим коморским установама у циљу заштите и унапређивања радња, предузећа и радности;

3) да траже и примају обавештења као и податке, потребне њиховом привредном раду;

4) да траже уверења и потврде за њихове потребе из коморског делокруга;

5) да подносе надлежној комори молбе, претставке и жалбе као и да траже интервен-

цију надлежне коморе у циљу заштите привреде;

б) да предлажу анкетирање по свима предметима, у вези са привредом;

7) да се служе сталним изабраним (обраничким) судом коморе.

(³) Дужности су припадника коморе:

1) да дају надлежној комори сва обавештења и све податке које комора од њих тражи за потребе њеног законског и статутарног рада;

2) да плаћају комори прописани прирез и таксе за уверења или друга акта која они у сопственом интересу траже од коморе, а према њеном делокругу.

(⁴) Сопственици свих привредних радња и предузећа као и законом овлашћени управници предузећа правних лица која су припадници коморе дужни су да дају надлежној комори, на њено тражење, сва обавештења као и све податке који су јој потребни за вршење коморских задатака. Ако тражњи коморе не удовоље, казниће се по § 397 Закона о радњама.

§ 7. — Комора може имати и дописне и почасне чланове. Ближе одредбе о постављању, о дужностима и правима ових чланова прописује коморски статут.

Глава четврта. Односи комора према државној управи, самоуправним шелима, удружењима и припадницима

§ 8. — (¹) Све државне власти и установе као и сва самоуправна тела и њихове установе имају дазати коморама, на њихово

тражење, сва обавештења и све податке, који су коморама потребни за вршење коморских задатака.

(²) Надлежни министри могу пројекте закона, уредаба и правилника по питањима која су у вези са привредом упућивати коморама на мишљење.

(³) Надлежни ће министар, ако се за то укаже потреба тражити претходно мишљење од комора по питањима међународних уговора и трговачких конвенција, које се закључују са другим државама, а уколико се тичу привреде.

(⁴) Одредбе овог параграфа важе аналогно и за уредбе и правилнике, које донесе бан или општине.

§ 9. — (¹) Коморе су дужне да благовремено подносе министарствима и банским управама тражена мишљења.

(²) Коморама припада право, да се по питањима свог делокруга непосредно убраћају свим државним и самоуправним властима и другим установама.

§ 10. — (¹) Све стручне организације које су основане по одредбама Закона о радњама дужне су да дају надлежној комори сва обавештења и све податке, које ова тражи од њих.

(²) Претседништва комора казниће новчаном казном по ставу 1 § 389 Закона о радњама чланове управа удружења, кад не одговоре на тражења комора. Осим тога против у-

права и појединих чланова управа удружења за случај непослушности поступиће се по одредбама става 2 § 389 Закона о радњама.

Глава пета. Органи комора

§ 11. — Органи комора јесу:

- 1) Коморско веће;
- 2) Претседништво;
- 3) Отсеци;
- 4) Стални и специјални одбори;
- 5) Коморски уред, испоставе (експозитуре) и заступства.

Коморско веће

§ 12. — ⁽¹⁾ Коморско веће је врховни управни орган сваке коморе и заступа интересе оних привредних грана, које су претстављене у њој.

⁽²⁾ Број чланова коморског већа одређује се статутом коморе, али не може бити већи од 70. Сваки већник има свог заменика. Мандат већника траје 6 година. Сваке три године обнавља се половина већника.

§ 13. — У статуту сваке коморе одређиће се колики број већника мора бити из места седишта коморе и како ће се број већника поделити на остало коморско подручје и на поједине струке. Статутом коморе биће утврђен и број већника за сваки коморски отсек.

Права и дужности коморских већника

§ 14. — ⁽¹⁾ Коморски већници имају следећа права и дужности:

- 1) да стално прате све прилике у привреди уопште, а нарочито у своме изборном округу и да о томе тачно и непристрасно извештавају комору;
- 2) да се држе свих одредаба статута и правилника коморе;
- 3) да сарађују, на позив, у свим коморским пословима;
- 4) да подносе комори мишљења, претставке и жалбе и без позива, као и да траже умена објашњења или писмене одговоре;
- 5) да редовно долазе на седнице и учествују у њиховом раду;
- 6) да бирају и да буду бирани за чланове претседништва и коморских одбора и да се избора приме уколико нема основаних разлога да отклоне избор;
- 7) да чувају строго тајну о свему што се односи на коморски рад а што није одређено за јавност.

⁽²⁾ Коморски већник који грубо занемарује своје дужности може се закључком већа искључити од вршења мандата. Ближе одредбе о томе прописује коморски статут.

⁽³⁾ Коморски већници врше своје дужности почасно и бесплатно и немају права ни на какву дневницу. Путни трошкови коморских већника учињени у вршењу њихове дужности подмириваће се из сретстава коморе према финансијским могућностима коморе. Ближе одредбе о овом прописује коморски статут.

Избор коморских већника

§ 15. — (1) Право бирања коморских већника има сваки припадник коморе, који је држављанин Краљевине Југославије и који ужива сва грађанска права.

(2) Бирачко право врши сваки припадник коморе по правилу преко свог принудног удружења.

(3) Лица, која по закону нису дужна да припадају ни једном принудном удружењу вршиће право бирања на начин како прописује изборни ред.

(4) Жене које имају самосталне радње вршиће своје бирачко право на исти начин и под истим условима као и други припадници коморе.

(5) За малолетна лица, као и за она лица која су под старатељством вршиће бирачко право њихови законити заступници.

(6) Правна лица као припадници комора вршиће своје бирачко право посретством лица које испуњава услове става 1 и става 10 овог параграфа за вршење бирачког права и које је као главни комерцијални или технички пословођа или као члан управе овлашћено да може потписивати фирму. Код филијала врши бирачко право сопственик или пословођа радње. Код друштава са ограниченом одговорношћу вршиће бирачко право судски протоколани пословођа друштва.

(7) Јавни ортаци јавних трговачких и командитних друштава који су овлашћени да потписују друштво врше своје бирачко право лично без обзира на њиховој број.

(8) Лица која из више наслова припадају комори имају само један глас, и то за онај отсек за који се одреде приликом гласања.

(9) Бирачко право занатлија везано је на лично испуњавање услова за обављање дотичне радње.

(10) Повремено су искључена од бирачког права она лица која се налазе под стечајем, за која је у току принудно поравнање, или која се налазе под кривичном истрагом по кривичним делима због којих би могла бити осуђена и на губитак часних права.

(11) Ближе одредбе о избору коморских већника прописаће Министар трговине и индустрије посебним изборним редом за сваку комору по саслушању бана и заинтересоване коморе.

§ 16. — (1) За већника коморе и његовог заменика може бити бирано свако лице мушкога пола које припада комори, има бирачко право и испуњава и следеће услове:

1) да на коморском подручју станује најмање последње три године и да најмање три године овлаштено и активно обавља радњу на подручју коморе;

2) да је навршило 30. годину;

3) да говори, чита и пише државним језиком;

4) да није активни или пензионисани намештеник коморе или стручних организација основаних по Закону о радњама;

5) да не води са комором никакву судску парницу; да не води или држи под закуп какво коморско предузеће или да не стоји у оп-

ште у каквој приватно-правној обавези према комори;

б) да није за 6 месеци у заостатку са плаћањем коморског приреза.

(²) Једнако могу бити бирани за коморске већнике чланови јавних и других трговачких друштава, као и чланови управних одбора акционарских друштава, рударских друштава и привредних задруга уколико ове последње потпадају под Закон о радњама, ако им припада бирачко право и ако они испуњавају услове из става (¹) овог параграфа, изузев услов да најмање три године овлашћено и активно обављају радњу на подручју коморе.

Позивање заменика

§ 17. — Кад се за време трајања мандата упразни које место коморског већника, претседништво позива одмах његовог заменика. Мандат заменика траје као и мандат лица на чије је место заменик дошао.

Престанак мандата

§ 18. — (¹) Мандат коморског већника или заменика престаје када код њега наступе околности које би га искључиле из пасивног изборног права.

(²) Коморски већник против кога је поднета судска истрага ради кажњивог дела или ако се против њега поведе стечајни поступак или поступак за поравнање удаљиће се од вршења мандата све дотле док траје истрага или

поступак. У случају одређујуће одлуке или обуставе поступка оживљује мандат. Ако пак већник или заменик буде осуђен, утрњује му мандат аутоматски.

Надлежност коморског већа

§ 19. — Коморско веће је надлежно:

- 1) да бира претседника и потпретседника коморе;
- 2) да бира сталне одборе;
- 3) да доноси статут и правилнике коморе;
- 4) да бира судије за стални коморски изборни (обранички суд);
- 5) да бира почасне и дописне чланове;
- 6) да позива на одговорност оне већнике, часнике и чиновнике коморе, који не врше правилно своје дужности, с тим да дотичне пријави надлежном дисциплинском одбору и да изриче казне по предлогу дисциплинског одбора;
- 7) да одлучује о мерама које су потребне за правилно пословање коморе;
- 8) да одлучује о буџету, закључном годишњем рачуну, о стопи коморског приреза, за одржавање комора и о коморским таксама;
- 9) да одобрава издатке који нису буџетом предвиђени као и инвестиционе зајмове који би се имали закључити;
- 10) да решава о отуђивању, оптерећивању или набављању непокретнина за комору;
- 11) да оснива заводе и установе за унапређење привредних грана заступљених у ко-

мори и за васпитавање коморских припадника и подмлатка, као и да оснива привредна предузећа од опште користи;

12) да из властите иницијативе или по упућеним питањима доноси начелне одлуке о важним привредним проблемима и да надлежним властима подноси молбе, претставке и резолуције као и извештаје о привредним приликама и да предлаже мере које треба предузети у циљу привредних интереса;

13) да на захтев једног отсека већа по питањима по којима је други отсек донео извесни закључак, или по питањима по којима су два отсека донела различите закључке;

14) да одлучује по свим питањима која претседништво изнесе пред веће.

§ 20. — (1) Коморско веће састаје се у редовне и ванредне седнице.

(2) Редовне седнице одржавају се најмање два пута годишње.

(3) Ванредне седнице одржавају се на захтев Министра трговине и индустрије као и према одредби коморског претседништва или на писмени захтев петине коморских већника.

(4) Седнице коморског већа су по праву јавне.

(5) Ближе одредбе о сазиву седница и о вођењу расправа коморског већа прописале се статутом коморе.

Претседништво

§ 21. — (1) Претседништво је извршни орган коморе у чију надлежност спада извршење свих задатака коморе, који по овој Уредби

нису поверени већу или коме другом органу коморе.

(2) Претседништво коморе састоји се од претседника, два до три потпретседника и свих претседника коморских отсека, односно сталних одбора код комора које немају отсеке.

(3) Претседник коморе заступа комору у свима пословима и то пред државним и самоуправним властима, јавним установама и трећим лицима. Он је дужан да се стара за правилан рад у целокупном коморском пословању према законима и уредбама као и према статуту и правилницима коморе.

(4) Кад је претседник коморе привремено спречен или отсутан, заступају га потпретседници, према одредбама прописаним у статуту коморе.

(5) Детаљније одредбе о делокругу и раду претседништва прописује статут коморе.

§ 22. — Ако је претседник коморе мишљења да су неке одлуке донесене против одредаба закона или да се њима прекорачује делокруг коморе, отсека или претседништва, и држи да не може преузети одговорност за њихово извршење овлашћен је, да обустави извршење дотичне одлуке, али је дужан да без одлагања о предмету поднесе извештај надлежном бану односно Министру трговине и индустрије, који ће по питању донети решење у року од 14 дана. У противном случају одлука сматраће се пуноважном.

Отсеци

§ 23. — (1) Са изузетком посебних занатских и индустријских комора, коморе се деле на отсеке. Отсеци одређују се статутом коморе с обзиром на бројни сразмер припадника једне привредне гране и на њену специјалну важност за коморско подручје.

(2) Које ће привредне струке бити заступљене у једном отсеку, одређује се, уколико то из самог назива отсека није јасно, статутом коморе с обзиром на посебне прилике коморског подручја.

(3) Бродоградња, рударска и топионичка предузећа ће потпадати под индустријски отсек, уколико се за њих не оснују посебни отсеци.

(4) Радње и предузећа новчарства, осигуравајућа, поморска, саобраћајна и угоститељска предузећа потпадаће под трговински отсек. Ако је број ових радња и предузећа велик и њихов утицај на привреду знатан, могу се и за оваква предузећа основати нарочити отсеци.

(5) У трговинској комори морају се за радње побројане у ставу 4, уколико испуњавају услове из става 1 основати посебни отсеци.

§ 24. — (1) Сваки отсек има право и дужност да се стара, да претреса и да одлучује самостално на својим седницама о свим предметима, који се односе искључиво на привредне гране које отсек заступа.

(2) Претседништво коморе је дужно да изврши сваку одлуку надлежних отсека, уколико

лико не нађе да мора да поступи по одредби § 22.

(3) Претседништво може одлучити да се поједини претседници отсека имају старати о извршењу одлука дотичних отсека. У овом случају претседници отсека имају у својој надлежности права и дужности и сnose пуну одговорност коју има претседник коморе.

(4) Седнице отсека могу бити јавне.

(5) Начин вођења и одржавања седница отсека прописаше статут.

§ 25. — У нарочиту надлежност отсека спада:

1) бирање претседника отсека и његовог заменика. Претседник или његов заменик мора бити настањен у седишту коморе. За претседника отсека могу се бирати и потпретседници коморе;

2) доношење одлука по свим питањима која по својој природи односно по статуту и правилницима морају спадаати у делокруг отсека;

3) расправљање о изменама или допунама статута и правилника коморе;

4) расправљање о предлогу буџета и закључног рачуна коморе;

5) подношење предлога за вршење надзора коморе над принудним удружењима;

6) давање упутстава претседнику отсека у погледу његовог учествовања у раду претседништва коморе као и у погледу питања која се односе на пословање отсека;

7) подношење предлога претседништву о сазиву коморског већа;

8) давање мишљења по нацртима закона, уредаба и правилника који се односе на привредне гране заступљене у отсеку;

9) иницијатива и предлагање мера за заштиту и унапређење интереса односних грана привреде, као и за уклањање штетних појава запажених у тим привредним гранама.;

10) израда посебног мишљења о одлукама којег другог отсека, односно одвојеног мишљења о одлукама коморског већа;

11) избор и постављење специјалних одбора у смислу § 11 т. 4. ове Уредбе;

12) доношење одлука о сазиву заједничких седница отсека;

13) доношење одлука о употреби кредита намењених за извршење задатака дотичног отсека.

Одбори

§ 26. — ⁽¹⁾ Статутом коморе прописане се да се за важније послове коморе оснују стални одбори.

⁽²⁾ Стални одбори коморе могу бити нарочито ови:

1) Надзорни одбор;

2) Дисциплински одбор;

3) Пољопривредни одбор;

4) Одбор за финансијска, пореска и царинска питања;

5) Социјално-политички одбор;

6) Саобраћајни одбор;

7) Туристички одбор.

⁽³⁾ Стални се одбори бирају тако да је у њима заступљен сваки отсек у сразмеру броја чланова.

⁽⁴⁾ Специјални се одбори постављају за поједина питања одлуком било већа било претседништва или отсека и њихова функција престаје са свршеним задатком.

⁽⁵⁾ Одборске седнице нису јавне.

⁽⁶⁾ Ближе одредбе о сазиву и раду сталних и специјалних одбора прописује статут коморе.

Коморски уред, испоставе и заступства

§ 27. — ⁽¹⁾ При свакој комори мора се основати и одржавати о њеном трошку коморски уред за отправљање свих коморских послова уопште а нарочито оних послова који су поверени коморама по Закону о радњама, по другим законским одредбама, по овој Уредби, по статуту, односно правилницима коморе, те одлукама већа, отсека и претседништва коморе.

⁽²⁾ Коморским уредом управља главни секретар. Он је уједно и шеф уреда те му је подређено целокупно особље уреда. Под његовим надзором стоје испоставе, заступства и разне установе (заводи) коморе. Главни секретар је референт претседништва по свим питањима коморских установа.

⁽³⁾ Главни секретар, као и сви остали концептуални чиновници комора морају бити лица, са факултетском спремом или дипломирани апсолвенти које високе комерцијалне школе равне факултету. Поред тога требају да су и стручним радом доказали нарочито познавање питања из области економске и финансијске политике.

(⁴) Главни секретар односно његов заменик мора присуствовати свима седницама већа, претседништва, отсека и одбора са саветодавним гласом. Коморски статут одређује, ко ће и када заступати главног секретара у вршењу његових функција.

§ 28. — (¹) Испоставе (експозитуре) су помоћни органи коморског уреда за одређен део коморског подручја.

(²) Испоставе могу да воде директну преписку са месним државним и самоуправним властима, да примају акта и пошиљке упућене комори, да исте достављају комори на решење са својим мишљењем, или да их и саме решавају уколико их на то изрично овласти статут коморе.

(³) При испоставама надлежна комора може установити и један саветодавни одбор који сачињавају сви коморски већници а по потреби и други виђени претставници дотичне привредне гране односно дотичних привредних грана са подручја испоставе (експозитуре), које претседништво коморе за то одреди.

(⁴) Ближе одредбе о организацији, делокругу и раду испостава и њихових саветодавних одбора прописује статут коморе.

§ 29. — Коморска заступства имају задатак да одржавају везу коморе са властима изван њезиног подручја. Ближе одредбе о организацији и раду коморских заступстава прописује статут коморе.

§ 30. — (¹) Права и дужности коморског особља прописане се нарочитим правилником, о коме мора да донесе правоваљан закључак коморско веће. Овај Правилник подлежи одобрењу Министра трговине и индустрије.

(²) Сви коморски намештеници морају бити држављани Краљевине Југославије.

(³) Свака комора мора основати пензион фонд коморских намештеника. Овај фонд може бити заједнички за више комора са истим седиштем. Заједнички пензион фонд управља се аналогно одредбама § 39 ове Уредбе. Комора је дужна да најмање 5% од својих годишњих свеукупних прихода уплаћује у пензион фонд. Овај се допринос може смањити кад пензион фонд постигне висину која је потребна за обезбеђење пензионих припадности коморских намештеника. Уколико се издаци за пензије не могу покрити из прихода пензионог фонда, потребне суме уносиће се засебно у буџет коморе.

(⁴) За обавезе пензионог фонда јамчи целокупна имовина коморе.

(⁵) Установа пензионог фонда претставља засебну имовину о којој се имају полагати посебни рачуни. Имовина фонда може се употребити искључиво за подмирење пензија коморских намештеника. Установа пензионог фонда је правно лице.

Глава шеста. Стални избори (обранички) суд

§ 31. — (¹) Коморе могу основати у своје саставу и издржаваће сопственим сретствима свој стални избори (обранички) суд.

(²) О надлежности тих судова, начину решавања спорова и обављању њихових послова (поступак) донеће коморско веће посебан правилник који ће важити по одобрењу Министра трговине и индустрије.

(³) Где постоје подељене коморе могу се избрани (обранички) судови тих комора сјединити у један „Избрани (обранички) суд” дотичних комора.

(⁴) Коморе су дужне да за рад избраног суда доделе потребан број стручног особља, а могу да поставе и потребан број сталног особља.

(⁵) Претседништво коморе врши непосредно надзор над канцеларијским пословањем избраног суда.

Глава седма. Коморско газдинство приходи и расходи

§ 32. — (¹) Коморе се морају издржавати првенствено из сопствених сретстава.

(²) Сопствена сретства коморе јесу следећа:

- 1) приходи од сопствене имовине;
- 2) приходи из сопствених предузећа;
- 3) приходи од коморских такса;
- 4) добровољни прилози од стране коморских интересената, привредних удружења, самосталних тела итд.

(³) Коморе су дужне да за сваку календарску годину спреме буџет који мора одобрити коморско веће и који важи по одобрењу бана односно Министра трговине и индустрије.

(⁴) О саставу буџета садржи нарочите одредбе статут коморе.

§ 33. — (¹) Коморе могу за покриће оног дела расхода који не могу покрити сопственим сретствима разрезати прирез на основи пореза на приход од радња, предузећа и занимања као и на основни порез на добитак предузећа обавезних на јавно полагање рачуна и то према закону о разрезивању и наплаћивању приреза на непосредни порез комора од 2 јула 1930 године I Бр. 2367/O.

(²) Коморске таксе наплаћиваће се према правилнику који одобрава бан, односно Министар трговине и индустрије за коморе у Београду.

§ 34. — До краја марта сваке године комора мора поднети бану односно Министру трговине и индустрије на одобрење закључни рачун о пословању у прошлој години.

Глава осма. Државни надзор

§ 35. — (¹) Коморе стоје под надзором надлежног бана, а коморе у Београду под непосредним надзором Министра трговине и индустрије.

(²) Надлежни бан односно Министар трговине и индустрије решава о жалбама које удружења односно припадници појединих комора подnose против одлука коморе.

(³) За вршење надзора и одржавање што непосредније везе са коморама, Министар трговине и индустрије односно бан може да постави при свакој комори свога комесара коме

је дужност да га извештава о свим опажањима у раду коморе.

(⁴) Комесар има право да присуствује свим састанцима коморских већа и отсека са правом говора. Он може да обустави од извршења сва она решења за која сматра да се не крећу у границама закона и коморског статута и правилника. О овој обустави комесар је дужан одмах извести Министра трговине и индустрије, односно бана, коме припада право коначне одлуке. Ако се ова одлука не донесе у року од 14 дана, сматра се да је одлука одобрена.

Глава девета. Распуст

§ 36. — (¹) Министар трговине и индустрије може распустити коморско веће кад установи да оно ради против закона или постојећих административних прописа односно статута коморе, или ако коморско веће постане за рад неспособно. У том случају поставиће Министар комесара који ће решавати само о текућим пословима коморским. У таквом случају Министар трговине и индустрије дужан је, да најдаље за шест месеци проведе избор за коморско веће.

(²) Трошкови комесара не падају на терет коморе.

Глава десета. Савези и сарадња комора

§ 37. — (¹) Коморе могу образовати своје земаљске савезе. Приступ у чланство савеза је факултативан.

(²) Савез ће се основати и радити на темељу правила, која ће донети оснивачка скупштина а одобрити Министар трговине и индустрије.

(³) Коморе могу с времена на време одржавати по питањима заједничке природе конференције и конгресе чија организација и рад може бити предвиђен нарочитим правилником. Тај Правилник одобрава Министар трговине и индустрије. Исто тако две или више комора могу одржавати заједничке седнице својих већа или отсека по питањима заједничке природе.

Глава једанаеста. Прелазна наређења

§ 38. — (¹) По ступању на снагу ове Уредбе конституисаће се привремена већа нових комора које се оснују издвајањем појединих привредних грана, односно подручја из досадашњих комора. У ова већа улазе чланови већа досадашњих комора који су настањени на подручју нових комора и по грани привреде коју заступају припадају дотичној комори. Из чланова привременог већа поставиће Министар трговине и индустрије претседника и потпретседника нове коморе. Остали чланови коморских већа као и претседништва досадашњих комора остају у својој функцији све дотле док се не изврши реорганизација комора по новом статуту. Чланови претседништва досадашњих комора који се издвајају из коморе губе пак свој положај у досадашњој комори.

(²) Задатак привременог већа јесте да донесе статут коморе и да спреми све што је
Закон о радњама 12

потребно да се ликвидирају материјални и лични односи са досадашњом комором. Ликвидација материјалних односа извршиће се крајем буџетске године.

(3) Колики ће део имовине и обавеза прећи од досадашњих комора на ново установљење коморе, утврдиће претседништва комора споразумно у смислу § 394, тачке 10, 12 и 13 Закона о радњама. Уколико до споразума у погледу имовине и обавеза не дође у року од три месеца по установљењу нових комора, донеће одлуку Министар трговине и индустрије по саслушању заинтересованих претседништва комора.

(4) За све време док се не постигне споразум односно не донесе решење у смислу става 3 овог § Уредбе, имовином привремено управља претседништво досадашње коморе из које су се остале издвојиле и оно је дужно да удовољи свим постојећим обавезама досадашње коморе. За све ово време имовина се не сме отуђивати ни оптерећивати нити преузимати нове обавезе.

§ 39. — (1) У случају поделе комора има се за оно подручје, односно за ону грану која се издваја најпре установити постојак њезиног доприноса досадашњој комори на бази коморског приреза у просеку који се израчуна за пет последњих година.

(2) У колико се израчунавање тога доприноса не би могло технички спровести по фактичним годишњим индивидуалним уплатама, то се има установити годишњи разрез за све време означено у ставу 1 и на тај начин

установити процентуални пресек са којим ће партиципирати дотична привредна грана у подели обавеза и имовине.

(3) Предмет поделе је сва покретна и непокретна имовина бивше коморе изузев:

а) зграде, у којој је била смештена досадашња комора, уколико је то њено власништво,

б) целокупни инвентар досадашње коморе.

(4) Дуговање које је комора учинила за подизање зграда сносиће комора која преузима зграду.

(5) Власник имовине наведене под т. а) и б) става 3 остаје и даље досадашња комора, из које су се поједине привредне гране односно подручја издвојила.

(6) Уколико је која досадашња комора одржавала посебне установе (музеје), избрани (обранички) суд, завод за унапређење оброта, разне станице, шегртске домове итд., имаће се поделом комора очувати целина тих уснова и управа истих поверити оној комори, која је највише заинтересована на дотичној установи, а која је спремна да преузме њихово финансирање. Коморе могу о заједничком издржавању оваквих уснова закључити посебан споразум.

(7) Пре него што се приступи подели имовине досадашње коморе, имају се установити све њене материјалне обавезе према трећим лицима за које јамчи цела имовина коморе.

(8) Међу ове обавезе спадају првенствено пензионе обавезе комора према дефинитивним намештеницима. Уколико постоји пензионирани фонд, а овај не би био у стању да сноси све

терете, нове коморе мораће у својим буџетима предвидети годишњи допринос пензионом фонду, који ће одговарати установљеном процентуалном просеку доприноса на име коморског приреза (став 1 и 2 овог §). Коморе наследнице јамче са целокупном својом имовином за обавезе овог пензионог фонда.

(9) Пензиони фонд коморских намештеника је аутономна установа, којом ће управљати нарочити управни одбор. На челу овог одбора стоји претседник досадашње коморе односно трговинско-индустријске коморе. Чланови су одбора по један потпредседник нових комора дотичног подручја, по један претставник намештеника сваке коморе и по пензионерима бирани заступник.

(10) За осигурање пензија намештеника подељених комора, који ће тек касније стећи право на дефинитивност и тиме право на пензију, има свака комора основати или посебни пензиони фонд и дотирати га из годишњих бруто прихода или пак уплатити одговарајуће износе у већ постојећи пензиони фонд намештеника досадање коморе.

(11) Нове коморе дужне су преузети аликутни део намештеника свију категорија досадашње коморе признајући им у целости свастечена права у погледу припадности, урачунате односно урачуњливе службе као и положаја који су заузели. Овај се аликутни део има израчунати по процентуалном просеку доприноса на коморском прирезу, са којим је учествовала дотична привредна грана узевши као базу рачуна свеукупне припадности намештеника досадашње коморе (став 1 и 2 овог §-а).

(12) Привремене и контрактуалне намештенике морају нове коморе преузети под истим условима, под којима су они служили у досадашњој комори.

(13) Досадашње заједничке коморе дужне су да умирове дефинитивне намештенике који су стекли право на пензију, а имају најмање 15 година службе, која се по правилима и специјалним уговорима може урачунати у време коморске службе, ако не желе служити у новим подељеним коморама и ако приликом поделе коморе затраже умировљење.

(14) Исплата пензија врши се по комори, чији претседник стоји на челу управног одбора пензионог фонда (став 9 овог §). Уколико пензиони фонд касније не би био у стању да из ма којих разлога удовољи својим обавезама, то ће се комора чији претседник стоји на челу управног одбора старати о томе да се тај фонд дотира годишњим доприносима појединих комора.

(15) Службеници комора који су по ранијем Закону о радњама од 29 јуна 1910 године бирани на одређено време, а не као стални, ступањем на снагу ове Уредбе постају стални.

(16) Архива комора које се деле остаће код досадашње коморе, али остале коморе имају право да траже оне предмете који су им неопходни за наставак рада, а односе се на њихову струку.

§ 40. — Избрани (обранички) судови досадашњих заједничких комора имају остати у склопу трговинско-индустријске коморе као за-

једничке установе за све подељене коморе. У том ће случају управу тога суда водити трговинско-индустријска комора. Почев од дана ступања на снагу ове Уредбе има се надлежност избраног (обраничког) суда за случај нових парница уговорати према новом називу суда, који се мора променити тако, да у њему дође јасно до изражаја за које коморе овај суд постоји.

§ 41. — (1) Постојеће коморе морају да се реорганизирају према одредбама ове Уредбе најдаље у року од 6 месеци.

(2) У погледу избора односно постављења коморских већника важе одредбе Закона о одлагању избора трговачких, индустријских и занатских (обртничких) комора од 30 априла 1929 г.

§ 42. — Ова Уредба ступа у живот и добива обавезну снагу на дан обнародовања у „Службеним новинама”.

Службене новине Бр. 178. — LXXV од 5. августа, 1932. год.

УПУТСТВО

II Бр. 11664. — У од 21. јула, 1932. год.,

о поступку приликом судске протоколације фирме

С обзиром на то што су се на подручју важења ранијег Закона о радњама од 29 јуна 1910 г. у поступку приликом судске протоколације фирма показале неједнакости у тумачењу одредаба Закона о радњама од 5 новембра 1931 г. на основу §-а 460 Закона о радњама издаје се следеће упутство:

У §-у 130 Закона о радњама утврђена су следећа начела:

1. за протоколацију фирме важе искључиво прописи трговачког закона, и према томе прописи Закона о радњама немају никаква утицаја на протоколацију;
2. право на радњу прибавља се искључиво добијањем овлашћења или дозволе по З. о. р.;
3. протоколацијом фирме не стиче се право на радњу;
4. протоколација фирме није услов за стицање права на рад.

Намера Закона је била да овим одредбама направи јасну динстинкцију између институције протоколације фирме, која је прописана у циљу публицитета с обзиром на приватноправне односе фирме са трећим лицима, и одредаба за-